

POLSKA LUBELSKA w 1944 r. – notatka roz.

1. Polska Lubelska – okres od momentu ogłoszenia powstania PKWN 22.07.1944 r. do chwili powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (TRJN) w 28.06. 1945 r. określa się mianem Polski Lubelskiej. W okresie tym najwyższą władzą była Krajowa Rada Narodowa (KRN), a organem władzy wykonawczej – PKWN, a od 31.12.1944 r. Rząd Tymczasowy.

2. Działalność PKWN

a) stosunki międzynarodowe:

- **26.07.1944 r.** – porozumienie z ZSRR – o stosunkach wzajemnych między dowództwem Armii Czerwonej a polską administracją na terenach wyzwolonych (radzieckie komendatury wojskowe mają przekazywać całą władzę polskiej administracji z wyjątkiem terenów przyfrontowych (w promieniu 80 km od linii frontu) – tam władza nadal w rękach dowództwa Armii Czerwonej.
  - **28.07.1944 r.** – porozumienie z ZSRR w sprawie granicy. PKWN uznał linię Curzona za wschodnią granicę państwa polskiego; dokonano poprawek granicznych w rejonie Prus Wschodnich i Puszczy Białowieskiej na korzyść Polski, w stosunku do postanowień wcześniejszych; ZSRR udzieli państwu polskiemu poparcia w sprawie zachodniej granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej.
  - **9.09.1944 r.** – podpisanie umowy z Białoruską i Ukraińską SRR, która dotyczyła wymiany ludności.
  - **22.11.1944 r.** – podpisanie podobnej umowy z Litewską SRR (Socjalistyczna Republika Rad).
  - **27.12.1944 r.** – ZSRR zapowiedział uznanie PKWN jako oficjalnego rządu polskiego.
- Umowy z republikami radzieckimi zawarte we wrześniu i listopadzie 1944 r. podpisano zanim ostatecznie ustalono przebieg polskiej granicy wschodniej (przed konferencją w Jałcie i Poczdamie. Polsko – radziecki układ graniczny Polska podpisała dopiero 16.08.1945 r.

b) zmiany w administracji

- wprowadzono nową administrację terenową – urzędy wojewódzkie i starostwa powiatowe,

c) reformy społeczno – gospodarcze:

- 18.08.1944 r. – utrzymanie obowiązkowych kontyngentów (dostaw) żywności,
- wprowadzenie złotówki PKWN – jedyna dopuszczalna waluta,
- 1.09.1944 – rozpoczęcie roku szkolnego na Lubelszczyźnie,
- **6.09.1944 – wprowadzenie reformy rolnej:**
  - ✓ Reformą rolną zostały objęte majątki, które:
    - stanowiły własność państwa,
    - należały do Niemców bądź do obywateli III Rzeszy,
    - były własnością oskarżonych i skazanych,
    - miały obszar większy niż 100 ha powierzchni ogólnej lub 50 ha użytków rolnych;
    - w województwie poznańskim objęto nią tylko majątki przekraczające 100 ha powierzchni ogólnej. (**Powierzchnia ogólna** – cały obszar majątku – grunty orne, pastwiska, lasy i nieużytki)
  - ✓ Zasady – reforma bez odszkodowania dla byłych właścicieli. Nabywcy mieli zapłacić w gotówce lub naturze 10% ceny kupna. Małorolnym należność tą rozłożono na 10 lat, a bezrolnym na 20 lat.

✓ Cele reformy – utworzenie gospodarstw rolnych dla bezrolnych i małorolnych robotników rolnych, zlikwidowanie wielkiej własności ziemskiej, stworzenie sieci gospodarstw warzywno – ogrodniczych wokół miast (zapewnienie dostaw świeżych warzyw i owoców do miast). Przyczyną tak dogodnych warunków była chęć pozyskania społeczeństwa polskiego dla nowej władzy.

✓ Do końca 1946 r. parcelacji uległo 9,3 tys. majątków – 3,1 mln ha.

- odbudowa transportu i krośnieńskiego zagłębia naftowego

d) walka z podziemiem w kraju:

▪ **dekrety wyjątkowe**

✓ 24.08.1944 r. – rozwiązanie tajnych organizacji wojskowych na terenach wyzwolonych (wzywano do wstępowania w szeregi Wojska Polskiego).

✓ 31.08.1944 r. – dekret o działaniach na rzecz państwa niemieckiego.

✓ 23.09.1944 r. – wprowadzono Kodeks Karny WP.

✓ 30.10.1944 r. – dekret o ochronie państwa (wprowadzał karę śmierci z wszystkich artykułów m.in. za posiadanie radioodbiornika.

✓ 4.11.1944 r. – dekret o środkach zabezpieczających w stosunku do zdrajców narodu. Dekrety wprowadzono i realizowano w czasie trwania Powstania Warszawskiego.

Na podstawie tych dekretów aresztowano członków AK i działaczy podziemia;

- osoby aresztowane za działalność „wyrotową” przetrzymywano w więzieniach i obozach: na Zamku Lubelskim, w obozach w Majdanku, Krześlinowie, Nowinach, Poniatowej, Sikawie koło Łodzi, Mysłowicach.

- 7.10.1944 r. – zreorganizowano **Milicję Obywatelską (MO)** – podlegała resortowi bezpieczeństwa. Utworzono Urzędy Bezpieczeństwa (UB) i Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW) do walki z podziemiem.

3. Powstanie Rządu Tymczasowego 31.12.1944 r.

a) PKWN nie uznawał prawa rządu emigracyjnego do reprezentowania narodu polskiego uznając konstytucję kwietniową za konstytucję faszystowską. Podczas rozmów w Moskwie latem i na jesieni 1944 r. rząd emigracyjny i PKWN nie doszły do porozumienia. Sprawa ziem polskich miała zostać podjęta na konferencji Wielkiej Trójki w Jałcie w lutym 1945 r.

b) 31 grudnia 1944 r. Krajowa Rada Narodowa rozwiązała PKWN a na jego miejsce powołała Rząd Tymczasowy, który prawie natychmiast został uznany przez ZSRR, Jugosławię i Czechosłowację. W tej sytuacji na konferencji krymskiej alianci musieli podjąć decyzję, który organ władzy uznają jako reprezentanta narodu polskiego: emigracyjny rząd londyński czy komunistyczny Rząd Tymczasowy.